

Kurum	: Işık Üniversitesi
Başlık	: Duygu Gözde Arslan ile “Teknoloji ve Finans”- Konuk: İİSBF Dekanı Prof. Dr. Serhat Koloğlugil
Konuşmacılar	: Duygu Gözde ARSLAN, Prof. Dr. Serhat KOLOĞLUGİL
Video Adresi	: https://youtu.be/-6KxSL1Qnck
Yayın Tarihi	: 23.09.2022

Duygu Gözde Arslan: Mutlu günler sevgili izleyenler, “Teknoloji ve Finans”da karşınızdayız haftanın son işlem gününde. Yapay zekâ sosyal bilimlere nasıl etkiliyor, üniversitelere nasıl entegre oluyor, eğitimde bunun önemi ne? Biraz burayı detaylandıracağız bugün yine bir stüdyo konuşumumuz var: Işık Üniversitesi İktisadi, İdari Ve Sosyal Bilimler Dekanı Prof. Dr. Serhat Koloğlugil bizlere eşlik edecek. Hocam hoş geldiniz,

Serhat Koloğlugil: Hoş bulduk, teşekkür ederim.

Duygu Gözde Arslan: Şimdi yapay zekâ diye açtım ben ama birçok farklı alan var. Tabii teknolojinin bir kere entegrasyonu çok önemli. Eğitim noktasını sizinle çok detaylı konuşacağız burada farklı açılardan. Hızla ilerlediği bir çağda yaşıyoruz teknolojinin bunun diğer alanlara sirayeti nasıl oluyor acaba? Özellikle eğitimden bahsedeceğiz tabii ki siz bize neler söylersiniz?

Serhat Koloğlugil: İki açıdan önemli bizim için, eğitimciler için yapay zekâ teknolojisi. Hem araştırma açısından bu teknolojiler ekonomiyi, toplumu nasıl etkiliyorlar? Bir de eğitimi nasıl dönüştürüyorlar? Burada sanırım temel çıkış noktası şu; yapay zekâ teknolojisinin tanımlayıcı özelliği insanın üst düzey bilişsel becerilerini ikame etmesi. Daha önceki teknolojiler daha ya manuel emeği ikame ediyorlardı yani endüstri devrimi gibi. 20. yüzyıldaki bilgisayar teknolojisi hesaplama gibi daha alt düzey bilişsel yetkinliklerini insanın ikame ediyordu. Şimdi daha yaratıcı, daha üst düzey tahmin etme gibi, veriden belli başlı yapıları anlayabilme gibi, tüketici davranışlarını anlayabilme gibi süreçleri yapay zekâ artık yapmaya başladı. Burada tabii şu soruyu ortaya çıkarıyor? Böyle bir dünyada her gün insan ne yapacak? Eğitimciler açısından yapay zekâ teknolojisi bu açıdan çok önemli.

Duygu Gözde Arslan: Yapay zekâyı geliştirecek en başta hakikatten bu çok büyük bir soru işareti. Yani bu yeni dil 90’lardan beri belki hatta daha öncesinden beri işte robotlar insanların yerini mi alacak, dünyayı ele mi geçirecek? Çok fazla hatta böyle bilimkurgu filmlerine de yansıyan hususlar. Bunu bahsettiğiniz gibi daha çok mekanik işlerde gördük biz. Otomasyonda, bant sistemlerinde vesaire sanayi de daha fazla Yapay zekâyı gördük ama bunlar daha çok robot teknolojileriydi tabiri caizse yanlışım varsa sizde düzeltin. Biraz daha bu yapay zekâ dediğimiz kısım insanın mental çalışmasını kopyalamak onun karşılığında olacak bir husus gibi. Burada başka birçok parametre devreye giriyor tabii ki de. İşte duygular çok fazla konuşulan kısımda, inisiyatif alma çok fazla konuşulan kısımda. Eğitime bunun yansımaları mesela bunun ne kadar olabilir? Çünkü eğitimde baktığımız zaman bu proseslerin tamamının içerisinde aldığı bir bilim aslında bir sistem diyeyim daha doğrusu. Üniversiteler bu anlamda ne gibi entegrasyonlar sağlamayı düşünüyorlar, ayak uydurabiliyorlar mı bu sürece?

Serhat Koloğlugil: Şöyle başlayayım. Çok haklısınız. Teknoloji tartışmalarındaki temel sorulardan bir tanesi budur. Acaba teknolojik gelişmem işsizliği artırır mı? Çok eskiden beri bu tartışma hep var. Bunun cevabı hem evet hem hayır. Evet, eğer siz o günün güncel teknolojisinin gerektirdiği yetkinliklere sahip değilseniz piyasada işsiz kalma ihtimali var. Ama tarihe baktığımızda teknolojik gelişme her zaman istihdam artırıcı yeni alanlar ortaya yaratmış dolayısıyla buradaki temel mesele eğitimin teknolojik süreçlerle paralel ilerlemesi. Dediğiniz gibi yapay zekâ teknolojileri daha üst bilişsel yetkinlikleri yapmaya başladı. Dolayısıyla sanırım insan giderek daha fazla yaratıcı, muhakeme yeteneği gerektiren, analiz gerektiren, daha önce hiç karşılaşmadığı bir sorunu çözebilme yeteneğini kullanabileceği alanlarda...

Duygu Gözde Arslan: Refleks diye bir husus var.

Serhat Koloğlugil: Olabilir refleks duyguları anlama. Çünkü akıllı makineler, yapay zekâlar hâlâ bu konularda en azından bugün

Duygu Gözde Arslan: Çok şükür.

Serhat Koloğlugil: Evet çok şükür diyebiliriz belki henüz bu yetkinliklere sahip değiller. Öyle görünüyor ki yakın sürede insan daha yaratıcı, daha işbirlikçi, daha duygu tarafını kullanabilecek yetkinliklerini kullanabilecek. Tabii bu yetkinlikleri sorduğunuz soru bu anlamda önemli. Üniversitelerin öğrencilere kazandırması gerekiyor. Daha uygulamalı, daha işbirlikçi bir eğitim modeline geçmek gerekiyor bu açıdan.

Duygu Gözde Arslan: Nasıl bir model olabilir? Ben sizin fikirlerinizi burada almak istiyorum. Han işin şakası dersleri robotlar verecek. Hatta bizim daha önce yine program yaptığımız bu konuyu konuştuğumuz konuşumuz şey dedi; “Artık sizin de işiniz sallantıda. Robot spikerler haber sunacak, program yapacak” diye. Hakikatten bu arada bunun örneklerini de gördük.

Serhat Koloğlugil: Başladı.

Duygu Gözde Arslan: Ama tabii ki yani bu yüzyılın işi mi bu belki biraz tartışmak lazım. Birazda işte eğitime katkı anlamında yahut bunların öğretilmesi, aktarılması bu hususta neler yapıyor? Şimdi üniversitelere baktığımızda yapay zekâyâ metaverse gibi bölümlerin açıldığını görüyoruz. Yapay zekâyâ yine böyle çok aşınayız, ama metaverse günümüz gençlerinin biraz daha ilgilendiği bir husus. Genele yayılma hızı bunun ne boyutta bunu sormak istiyorum. Çünkü toplum bilinci de özellikle bu metaverse kısmında çok da yüksek değil sanki.

Serhat Koloğlugil: Evet, iki konunun ben burada önemli olduğunu düşünüyorum öğrenciler açısından. Birincisi bahsettiğiniz tüm bu teknolojileri öğrencilerin takip etmesi çok önemli. Üniversitelerin de öğrencilere bu alanı tanıştırmaları çok önemli. Öğrencileri bu alanla tanıştırmaları çok önemli! Buna belki bu blockchain teknolojisi de eklenebilir metaverse ile birlikte. Buradaki süreçler buradaki teknolojik gelişim kendi alanının, kendi mesleğini nasıl etkileyecek? Her öğrencinin kendine bu soruyu sorması gerekiyor ve bunu ne kadar erken sorarsa o kadar iyi. Bu özellikle sosyal bilim öğrencileri için belki daha önemli. Çünkü diğer alanlardaki eğitim nispeten biraz daha uygulamalı. Türkiye’deki sosyal bilim eğitiminin de hızlıca bu sosyal bilim eğitimi sağlaması gerektiğini düşünüyorum. Ben daha proje odaklı, daha uygulamalı ve dediğim gibi sosyal bilimler öğrencilerinin de bu teknolojilerin kendi alanlarını nasıl etkileyeceğini takip etmeleri gerekiyor. Bu iş sadece mühendisliği ilgilendiren bir süreç değil. Çünkü bunlar genel amaçlı teknoloji deniyor. Yani tüm ekonomiyi etkileme, dönüştürme gücüne sahip teknoloji. 18. yüzyılda buhar gücü neyse, 19. yüzyılda elektrik neyse onların makinelere eklenmesi her şeyi değiştirdi. 20. yüzyıl bilişim devrimi, şimdide yapay zekâ, metaverse, blockchain teknolojisi bunlar tüm sektörleri

etkileyecek genel açmalı teknolojiler. O yüzden öğrencilerin bu soruyu kendilerine sorması önemli. Tabii üniversitelerinde öğrencilerle bu alanları tanıştırmaları çok önemli sadece derslerde değil. Ders dışı faaliyetler aslında bu perspektifi erkenden öğrencilere kazandırmak çok önemli. Hatta üniversite belki geç K12’de, K12’den itibaren bu perspektifi öğrencilere vermek gerekiyor.

Duygu Gözde Arslan: Muhakkak. Kodlama zaten artık anaokulu düzeyine inmiş durumda. Yani küçücük çocuklarımız anaokulunda gidip kodlamayla tanışıyorlar. Çok basic bir giriş işte ilkokulda yine seçmeli ders olarak görünüyor, ama bunun belki de daha ciddiyetle yapılması lazım. Üniversite ölçeğinde biraz daha detaylandırarak olursak mesela hakikatten bu işi öğrenciye doğru bir şekilde aktarabilecek donanıma sahip akademisyenler var mı? Bunun üzerine yetiştirilmiş insanlar var mı acaba?

Serhat Koloğlugil: Var. Türkiye’de çok değerli bu konuda hâkim akademisyenler var. Bence eksiklerimiz biraz perspektif Türkiye’deki eğitim networkünü düşünecek olursak. Şu açıdan söylüyorum kodlama örneği çok önemli bir örnek. Ben de her öğrencinin bugün kodlama bilmesi gerektiğine inanıyorum. Alanı ne olursa olsun illa bir program yazmak için değil yani kodlama coder olmak amacı değil. Ama bu teknolojiyle tanışmak için ve nelerin yapılabileceğini anlaması için kodlama bilmesi önemli. Algoritmik düşünceyle tanışabilmesi için kodlama öğrenmesi önemli. Kısacası 20. yüzyılın temel matematiği neyse bugünkü kodlama yetkinliği bence o. Temel bir okuryazarlık bir de buna belki veri analizi yetkinliğini eklemek gerekebilir. Büyük veriyi anlamlandırma yine tüm alanlar için önemli. Kendi uzmanlığınız ne olursa olsun büyük veri kendi alanınızı nasıl etkiliyor. Bunu bilmesi gerekiyor bir öğrencinin.

Duygu Gözde Arslan: Bundan ne anlamalıyız? Mesela büyük veriyi anlamak, yorumlayabilmek, kullanabilmek çalışmalarda neden önemli? Kodlama neden önemli? Bunu belki biraz daha açarsak biraz daha bilinç yaratabilme hususunda da dokunduğumuz noktalar olur.

Serhat Koloğlugil: Bakın çok çok somut bir örnek verebilirim. Örneğin pazarlama alanını düşünün 20. yüzyıl boyunca buradaki temel mesele şuydu: tüketiciyi anlamak, tüketici davranışlarını anlamak. Bütün pazarlama teorileri hep bunun üzerine kuruldu. Şimdi bu alan artık giderek daha fazla büyük veri üzerinden gidiyor. Yani siz daha alışveriş yapmadan arkadaki bir algoritma sizin internette yaptığınız tüm tıklamaları hesaplayarak, neyi satın alma ihtimalinizin yüksek olduğunu size söylüyor. Belki siz onu bilmeden, farkında olmadan bile. Şimdi 20. yüzyılın bir pazarlama müdürünün görevini bugün artık bir algoritma yapıyor aslında. Tüm şirketlerin pazarlama modülleri bu anlamda yani 20. yüzyıldaki görev tanımını itibariyle artık bir algoritma. Demin sorduğunuz soru bu anlamda önemli. Bugünün yöneticisi ne yapacak veya bugünün bir pazarlama uzmanı ne yapacak? Birincisi belki bu arka plandaki süreci bilen ve anlayan biri olması gerekiyor. Büyük veriyi pazarlama alanında veya diğer alanlarda kullanımlarını bilmesi gerekiyor. Bir de sanırım insan olarak bu süreçlere artık daha yaratıcı perspektifler katması gerekiyor. Çünkü tüketici davranışlarını artık siz algoritmalar sizin için tahmin edebiliyor. Sizin orada katacağınız perspektif çok daha farklı bir perspektif olmalı, daha yaratıcı bir perspektif olmalı.

Duygu Gözde Arslan: Ne olmalı mesela?

Serhat Koloğlugil: Ne olmalı mesela kendi şirketinizin farklı alanlardaki büyüme stratejisini belki geliştirme olmalı. Farklı pazarlama perspektifleri yaratmak olmalı. Rutine girdiği vakit bir iş ve o alanda bir veri, bir data varsa onu yapay zekâ insandan daha iyi yapıyor. Ama demin konuştuğumuz gibi daha duygusal perspektiflere yönelme, tüketicinin belki duygusal karar verme süreçlerini anlamlandırabilme ve daha farklı şu anda bizim aklımıza gelmeyen daha farklı pazarlama ve iletişim perspektifleri yaratabilme. İnsan hâlâ bence bu noktalarda önemli bir rol oynayacak.

Duygu Gözde Arslan: Evet, bunun eğitimi ne noktada mesela kodlamadan bahsettik hani son dönemde öne çıkan daha basic eğitiminin verilmesinin daha kolay olduğu hatta işte bunun daha küçük yaş grubunda yapıldığı zaman hevesi, ilgiyi arttıran bir boyutta olduğu bir sistemden bahsediyoruz. Bu tarz eğitimler Türkiye’de ne noktada? Dünyada nasıl arada ne gibi bir fark var? Neler yapılabilir?

Serhat Koloğlugil: Şöyle eskiden aslında bu kodlama dersleri, kodlama eğitimleri sadece üniversitelerin belli başlı bölümlerinde vardı. Dediğiniz gibi 1. önemli buradaki gelişme bunun K12 hatta anaokulundan itibaren başlaması. Orada gerçekten oyun temelli öğretim metodları var. Çocuklar oynayarak algoritmik düşünmeyi öğreniyorlar. İlk başta kod yazmıyorlar direkt ama çok temel bazı perspektiften algoritmik düşünceyi anaokulundan itibaren anlayabiliyorlar. Üniversitelerdeyse bence buradaki temel önemli süreç tüm bölümlerde belli başlı kodlamaya giriş derslerinin verilmesi gerektiğini düşünüyorum ben. Bu sadece yazılım veya bilgisayar veya diğer mühendislik alanlarının değil. Sosyal bilimler öğrencilerinin de tanışması gereken bir perspektif. Özellikle bu veri bilimi açısından da önemli çünkü veri bilimiyle kodlama alanı arasında çok yakın bir ilişki var. O algoritmaları yazan veya değiştiren modifiye eden aslında yazılımcılar. Dolayısıyla tüm bu alanla tanışmak için ve anlamlandırmak için bir iktisat öğrencisini, bir işletme öğrencisini de belli başlı yazılım dillerini öğrenmesi gerekiyor. Biz bunları müfredata entegre etmeye başladık. Dünyada da böyle bir süreç var. Türkiye’de de var aslında ama belki birazcık daha doğru bir perspektifle bunları bu süreci hızlandırmak gerektiğine inanıyorum ben.

Duygu Gözde Arslan: Türk öğrencileri ne noktada aslında onu biraz konuşmak istiyorum. Yani eğilimleri var mı, hevesleri var mı bu işe? Eğitimleri noktasında buna cevap verilen nokta nasıl sizin gördüğünüz kadarıyla.

Serhat Koloğlugil: Var. Özellikle bahsettiğiniz gibi metaverse, blockchain gibi teknolojilere çok meraklı olduklarını ben görüyorum. Ama diğer taraftan yönlendirmeye de ihtiyaçları olduğunu düşünüyorum. Şu açıdan söylüyorum bunu bu teknolojilerin somut olarak demin bahsettiğim gibi kendi alanlarında nasıl kullanılabileceğine dair perspektife ihtiyaçları var öğrencilerin. Burada da bence biraz bu yeni teknoloji şirketlerini kampüslere getirmek ve öğrencilerle o iletişimi kurdurtmak çok önemli. Çünkü üniversite perspektifi tabii ki teorik dersler de önemli ama o kadar hızlı değişiyor ki özellikle teknoloji alanı, sektörler buradaki değişimi üniversitelerin yakalayabilmesi için dış paydaşlarla bu teknoloji şirketleriyle olan özellikle ilişkiler çok önemli. Biraz bu şirketleri kampüse getirerek ve öğrencilerle bu ilişkileri kurarak biz bu süreci yürütmek istiyoruz aslında.

Duygu Gözde Arslan: Biraz detaylandıralım. Ben mesela merak ettim çünkü ben de bir İİBF mezunuyum. Hatta Türkiye’nin en köklü okullarından birinde ekonometri okudum. Şimdi dönüp bakıyorum. Bizimde hep teorideydi ki metrik yani ekonometri kısmı biraz daha hani iktisat tarafındaki işte mühendis, ekonomi mühendisleri olarak ifade edilir. Bu anlamda işte bizimde karşılaştığımız şeyler değildi. Belki şu an girmiştir müfredatlara benim dönemimde yoktu bilemiyorum. Neler yapılabilir sosyal bilimler alanında, ekonometri, ekonomi alanında? Nasıl entegrasyonlar var? Var mı yahut? Siz neler söyleyeceksiniz?

Serhat Koloğlugil: Akademi her zaman sektördeki gelişmeleri, değişimleri takip etmekte biraz geç kalabilir. Buradaki müfredat değişikliğini revize etmek çok önemli, çok değerli. Ekonometri iktisadın çok önemli bir alanı aslında veri analizi esas olarak öğreten bir alan. Ama yapılması gereken bence Türkiye’de ekonometri dersindeki yetkinlikleri bugünün dünyasında nasıl kullanılabilir? Bunu belki öğrenciye anlatmak lazım. Çünkü oradaki teorik arka plan tabii ki çok önemli ekonometri, istatistik biliminin arkasındaki matematiksel modellemeler çok önemli. Ama diğer taraftan bilgisayar alanıyla kodlama alanında hızlıca büyüyen bir büyük veri analitiği alanı

var. Örneğin iktisat bölümlerinin yapması gereken bu entegrasyonu yapabilmek. Ekonometri dersindeki yetkinliği bugünün veri bilimine veya makine öğrenmesine nasıl uygulanabilir? Oradaki modeller ekonometriye nasıl uygulanabilir? Bu arada dünyada bu konuyla ilgili kafa yoran insanlar var.

Duygu Gözde Arslan: Var.

Serhat Koloğlugil: Giderek de artıyor. Ben eninde sonunda buradaki mesela önümüzdeki dönemde Türkiye’de de ekonometri dersi müfredatlarının değişeceğini düşünüyorum. Değişmek zorunda çünkü!

Duygu Gözde Arslan: Değişmek zorunda. İşte aslında benimde merak ettiğim olması gerekli dediğim hususlardan biri ama işte sizinle de bu konuyu konuşurken biraz daha detaylandıralım, gözümüzde de canlandıralım istedim aslında. Neler yapılabilir? İşte o entegrasyon nasıl sağlanabilir?

Serhat Koloğlugil: Ben şunu tavsiye edebilirim bir ekonometri öğrencisine örneğin derslerde tabii ki aldığı bilgi birikimi çok önemli ama eğer aldığı perspektifi bugünün dünyasında nasıl uygulayabileceği konusunda kafasında soru işaretleri varsa belki dersin hocasıyla bu konuyu daha yakından konuşabilir. Ya da birazcık kendi merakıyla kendi araştırmalarını bu noktada yapabilir diye düşünüyorum. Çünkü burada birazcık daha kişinin kendi kariyerine sahip çıkması ve ilgi alanları doğrultusunda o uygulama alanlarını kendisinin belirlemesi faydalı olabilir.

Duygu Gözde Arslan: Peki, Hocam ekonometriyi kenara bırakalım. Sosyal bilimlerin tamamından bahsedelim. Çünkü her alanda özellikle İİSBF bölümlerine baktığımızda ekonometri kadar matematiksel ya da bu işlere yakın bölüm çok yok. Örneğin işletmeden bahsedebiliriz belki bu anlamda ya da işte diğer uluslararası ticaret gibi hususlardan. Entegrasyon yine nasıl olmalı diye soracağım? Yapay zekâ, makineler, büyük veriler bu kavramlar artık hayatımızın içinde çünkü çok farkında olmasak da biz günlük yaşam içerisinde. Sosyal bilimler alanında bu süreci nasıl okumak, değerlendirmek gerekiyor?

Serhat Koloğlugil: Aslında çok temel bir perspektiften bence bahsediyoruz yine. İlk başta söylediğim gibi her öğrencinin kendi alanını bu teknolojilerin nasıl etkileyeceğini takip etmesi çok çok önemli. Belki birkaç yine örnek verebilirim. Örneğin psikoloji alanı temel meselesi

Duygu Gözde Arslan: Tabii ki yani çok önemli hatta evet,

Serhat Koloğlugil: İnsan davranışını anlamak değil mi?

Duygu Gözde Arslan: Muhakkak.

Serhat Koloğlugil: Çok çok çok ciddi bir bilgi birikimi var, teorik bilgi var. Burada ama son dönemde yine örneğin sizin internette yaptığınız aramalar, yaptığınız tıklamalar, attığınız tweetlerden karakter ve kişilik analizi yapan algoritmalar oluşmaya başladı. Şimdi insanı anlamaya çalışan bir alanın, bir psikoloğun bence bu süreçleri muhakkak takip etmesi gerekiyor. Yani yapay zekânın algoritması benim kendi yapmak istediğim işte insanı anlamada bana nasıl faydası olacak. Ya da finans alanında bir işletmecinin ya da iktisatçının buradaki temel mesele piyasaları tahmin etme değil mi? Ve bu süreç giderek zorlaşıyor. Teknoloji geliştikçe, ilişkiler daha karmaşık hale geldikçe. Yine bir finansçının kendine soracağı temel sorulardan bir tanesi ‘ben kendi alanımda buradaki teknolojileri nasıl nasıl kullanabilirim?’ Kodlama bilmek, algoritmayı bilmek bu anlamda önemli aslında.

Duygu Gözde Arslan: Aslında belki de zaten daha fazla günlük hayata yansıyan bölümde finansçılar ön plana çıkıyor. Çünkü finansçılar hakikatten algoritmayı sıklıkla kullanıyorlar, kendileri geliştiriyorlar. Kendi alanları olmamasına rağmen bu kadar bu hususla ilgilenip üzerine kafa yoran yegâne çalışanlardır herhalde diye düşünüyorum. Çünkü algoritmik tradeden bahsediyoruz bizde yayınlarmızda. Buradaki işte fonksiyonlardan bahsediyoruz. Psikolojiyle ilgili ben biraz daha detaylandırmak isterim. Siz açmışken çok önemli bir konu! Benim de çok eğildiğim bir konu. Mesela psikolojik tahminlerden bahsettiniz. Bu satış pazarlama noktasında biraz daha ön palana çıkıyor. Elbette sizin sosyal medyada hareketlerinizin toplamının neye eğiliminizin olduğu göstermesi ama psikolojik süreçlerin yönetilmesi belki tedavisi ile ilgili süreçlere eklemlendi mi yapay zekâ hususu ya da böyle bir beklenti var mı?

Serhat Koloğlugil: Klinik alandaki gelişmeler,

Duygu Gözde Arslan: Evet, klinik alandaki,

Serhat Koloğlugil: Evet, oradaki süreçlerde biraz daha farklı. Klinik alanı daha ilişkisel bir alan benim görebildiğim kadarıyla. Somut olarak yapay zekâ teknolojileri bu alanı nasıl etkiliyor? Araştırmalara bakmak lazım, ama şunu söyleyebilirim en azından bu bir önemli bir potansiyel. Yani ben önümüzdeki dönemde örneğin bu yapay zekâ terapistlerinin ki belki sizlerde görmüşsünüzdür. Bunlar kullanılmaya başlandı. Cep telefonlarından aslında oradaki uygulamalar bir anlamda sanal terapistleri insanlar kullanmaya başladılar. Tabii ne ölçüde gerçek bir terapinin yerini alır? Tartışılır. Ama onun yerini almasa bile tamamlayıcı olarak psikolojik perspektif belki insanın günlük hayatında daha fazla kullanabilmesinde eğer destekçi olabilecekse bu uygulamalar. Bunlar belki gelişebilir. Ama adımları var en azından bunu söyleyebilirim.

Duygu Gözde Arslan: Evet. Önemli olanda zaten o adımların atılabilmiş olması en cesur atak orada gerçekleşiyor muhakkak sonrasında geliştiriliyor. Bir de şu var; tam tersi tarafta bu teknolojiye korkan bir kesim var. Yani teknoloji bizi robotlaştıracak mı? İşimizden mi edecek? Başımıza felaketler mi gelecek? Biraz işin şakası olarak bahsettik. Dünyayı robotlar mı yönetecek diye ama aynı itkiyle aslında, aynı düşünceyle insanlar teknolojiye uzak duruyorlar belki. Yahut anlayamayacaklarını düşünüyorlar çok derya deniz zor bir alan gibi geliyor. Burayı biraz açalım derseniz, onların psikolojisinin altında yatan sebepleri konuşabiliriz elbette ama bunlar nasıl kırılabilir, insanlar teknolojiye nasıl kazandırılabilir yahut işte bu tarz gelişmelere nasıl ayak uydurabilir toplumun her kesimi?

Serhat Koloğlugil: Burada bence yine çok temel bir psikolojik süreç var aslında insanla ilgili. İnsan bilmediği, anlamadığı her şeye karşı bir önyargıyla belki biraz kaygıyla, korkuyla yaklaşabilir. Teknolojiye olan tepkide bence buradan kaynaklanıyor. Tanıştıkça ve tabii ne kadar erken yaşta tanıştıkça bu önyargılar azalacaktır.

Duygu Gözde Arslan: Siz daha iyi bilirsiniz akademisyenlerde dahi var bu.

Serhat Koloğlugil: Tabii tabii olmaz mı? Hem de çok ciddi şekilde var aslında. Hele akademi üniversite kurumu daha ataletin kuvvetli olduğu kurumlardır. Dönüşümü teknolojiyi üretir,, ama kurumsal dönüşme nispeten aslında yavaş olan kurumlardır. Bunu da hızlandırmak gerekir bu anlamda. Şimdi konuştuğumuz konuyla çok yakından alakalı. Ben bu teknoloji konusunda çok optimist perspektiften bakan biriyim açıkçası. Şu açıdan optimistik perspektiften bakan biriyim. Konuştuğumuz gibi rutin işleri makineye devretmek bizim yapabileceğimiz en iyi işlerden bir tanesi. Bu endüstri devriminde manuel mekanik işlerdi. Şimdi daha manuel bilişsel işler. Bir iş rutin haline geldikten sonra onu bir makineye devredebiliyorsunuz. Artık bilişsel yetkinlikleri de demin

konuŖtuđumuz gibi rutin haline geldiği vakit makineye devredebiliyorsunuz. Rutin iŖleri makinelerin yapması ve daha yaratıcı, daha muhakeme gerektiren, daha iŖbirliđi gerektiren, daha duygusal zekâ gerektiren iŖleri insanların yapması bence daha güzel bir dünya yaratma potansiyeline sahip.

Duygu Gözde Arslan: İnsanın enerjisini doğru yere kanalize edilmesi ve geliştirilmesiyle ilgili belki de çok daha verimli kullanımı açısından çok daha değerli. Bu anlamda mesela akademisyenler için programlar var mı? Onu da sorayım hemen.

Serhat Koloğlugil: Yapay zekâ uygulamasıyla alakalı mı soruyorsunuz?

Duygu Gözde Arslan: Evet evet yani çok basit bir örneği Ŗu pandemi döneminde uzaktan eğitim çalışmalarında bağlantıyı kurmak ya da iŖte bu teknolojik cihazları kullanmakta dahi zorlanabilen kiŖiler vardı. Yani bunlar sadece akademisyenlerdir demek istemiyorum elbette. Aileler, öğrenciler, herkes buna entegre olmaya çalıştı, ama bir farklılık, farkındalık geliŖmiŖ olması lazım diye düşünüyorum.

Serhat Koloğlugil: Evet evet böyle bir bence de olumlu sonucu oldu. Çok apar topar dediğiniz gibi üniversiteler K12 sistemi pandemi döneminde uzaktan eğitime geçildi ve oradaki bunun aslında ne kadar önemli bir süreç olduğunu daha iyi hepimiz gördük eğitim camiası olarak. Yetkinlikler açısından eksiklikleri de gördük. Benzer bir perspektifi yapay zekâ içinde söyleyebiliriz. Buradaki uygulamalar arttıkça akademide, eğitim camiası da kendini dönüŖtürmesi gerektiğini hissedecek. Bir üniversite hocası da kendi verdiği derse bugünün yapay zekâ teknolojilerinin nasıl entegre etmesi gerektiğini bunun artık bir zorunluluk olduğunu giderek daha fazla hissedecek bence.

Duygu Gözde Arslan: Peki, ben sizin üniversiteniz ve fakülteniz adına konuşacak olursak eğer bir bu anlamda farklılık, farkındalık çalışmanız yahut yürüttüğünüz başka bir çalışma var mı diye sormak istiyorum.

Serhat Koloğlugil: Beni en çok motive eden aslında bu dekanlık görevimde bu. Yani bugünün sosyal bilimler üniversitesini, fakültesini yaratabilmek. Bütün bu konuŖtuđumuz süreçler başta söylediğim gibi sadece teknik veya mühendislik alanlarını etkileyecek teknolojiler değil. Tüm alanları etkileyecek teknolojiler. Biz o yüzden tüm öğrencilerimizi bir Ŗekilde hem ders faaliyetlerinde hem de ders dıŖı faaliyetlerde bu teknolojiyle tanıştırmak istiyoruz. Bu perspektifle tanıştırmak istiyoruz. Bunun için teknoloji Ŗirketlerini kampüsümüze davet ediyoruz. O iletişimi çok değerli buluyoruz. Uzaktan eğitime yatırım yapıyoruz. Bu çok önemli! Bir de biraz daha ben Ŗunu anlamalarını istiyorum öğrencilerimizin. Kendi eğitimlerine ve kendi kariyerlerine sahip çıkmalarını istiyorum. Bu Ŗu yüzden önemli 20. yüzyıl üniversitesi çok tek taraflı bilgi aktaran üniversiteydi. Yani öğrencileri sınıflara doldurup

Duygu Gözde Arslan: Dolduralım, anlatalım.

Serhat Koloğlugil: Hoca gelsin tek taraflı bir kitle eğitimi. Yani 20. yüzyılın kitle tüketimi, kitle üretiminin bir parçası olarak ve oradaki sorunu çözen bir parça olarak bu tek taraflı kitle eğitimi vardı. Bunun artık sonuna geldik. Bu iŖlemiyor! Dolayısıyla bizde bu dönüŖümü daha proje odaklı, daha yaratıcı odaklı öğrencilere bunun önemini anlatırken, örnekler üzerinden bakın gerçekten dünya buraya gidiyor. Ve sizin kazanmanız gereken yetkinlikler bunlar Ŗeklinde beni yaptığım iŖte esas motive eden, heyecan veren prensip bu.

Duygu Gözde Arslan: Peki, çok teŖekkür ediyoruz. Değerlendirmeleriniz, katkılarınız için yine çok kapsamlı bir program oldu. Ağzınıza sağlık efendim.

Serhat Koloğlugil: Ben davet ettiğiniz için teŖekkür ederim.

Duygu Gözde Arslan: Sağ olunuz.

Evet, bugün “Teknoloji ve Finans”ta IŖık Üniversitesi İktisadi, İdari Ve Sosyal Bilimler Dekanı Prof. Dr. Serhat Koloğlugil’le beraberdik. Yapay zekâyı sosyal bilimlerle entegrasyonunun önemini konuŖtuk. Burada noktalıyoruz. Yeniden görüşünceye dek hoŖça kalın.

***** Video burada sona eriyor. *****